

زیست سنجی میگو و اهمیت آن در استخرهای حاکی پرورشی

سعید یلقی و بهروز قره وی

saeed393@yahoo.com

مرکز تحقیقات ذخایر آبهای داخلی، مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، گرگان، ایران

چکیده

نمونه‌گیری دوره ای میگوهای پرورشی یکی از ابزارهای مهم مدیریتی در طول دوره تولید محصول می باشد. آنچه که برای یک مزرعه اهمیت دارد انتخاب روش نمونه‌گیری ویژه است که به اندازه کافی بیانگر نیازها، شرایط رشد و تغذیه و بهداشت آن مزرعه باشد. بایستی در انتخاب زمان و محل و تعداد نمونه‌گیری باید دقت لازم بعمل آید تا نتایج حاصله از کمترین انحراف و خطا برخوردار گردد. در این نمونه‌گیری تراکم و اندازه میگو، کف استخر، آب استخر تاثیر دارد و از مزایای این نمونه‌گیری ارتقاء مدیریت بهداشت که ضامن توسعه و ممانعت از گسترش بیماری و بهبود مشکلات اقتصادی ناشی از بیماریها می باشد.

است.

بطور معمول نمونه‌گیری هر ۱۰ روز یک بار انجام می شود. برآورد اندازه جمعیت و میزان بقاء بدلائل مختلفی از جمله فعالیت‌های میگو (پوست اندازی، چرخه جدر و مدی)، خطای انسانی و یا سهل انگاری می تواند بسیار نادرست باشد. به طور کلی، برای اعتبار بخشی به برنامه نمونه‌گیری از جمعیت میگو، صید نمونه باید پس از کاهش عمق آب استخر، توسط پرسنل مجرب با استفاده از تورهای بزرگ و سنگین انجام شود و تعداد ایستگاه‌ها و تناوب نمونه‌گیری تا حد ممکن افزایش یابد. آنچه که برای یک مزرعه اهمیت دارد انتخاب روش نمونه‌گیری ویژه است که به اندازه کافی بیانگر نیازها، شرایط رشد و تغذیه و بهداشت آن مزرعه باشد.

واژگان کلیدی: زیست سنجی، پرورش میگو، مدیریت

مقدمه

بیومتری یا زیست سنجی دوره‌ای میگوهای پرورشی یکی از ابزارهای مهم مدیریتی در طول دوره تولید محصول می باشد. در آبی پروری هدف از نمونه‌گیری در حقیقت تولید اطلاعات در مورد گروه بزرگی از جانداران پرورشی همانند جمعیت میگوهای داخل استخر از طریق بررسی تعداد محدودی از افراد همان جمعیت می باشد. زیست سنجی میگو با هدف پایش جمعیت میگوها، تعیین طول و وزن انفرادی، بررسی شرایط فیزیکی و ظاهری، سنجش کیفیت محصول، همچنین برای ارزیابی و آزمون سلامت عمومی جمعیت آبزیان پرورشی از منظر ابتدای احتمالی به بیماری و عوامل بیماریزا صورت می پذیرد. نمونه‌گیری معمولاً با استفاده از سالیک (تور پرتابی) از روی دیواره و یا از روی قایق انجام می شود. از دیگر موارد کاربرد داده های تولید شده از طریق نمونه‌گیری، تعیین جیره روزانه با استفاده از میانگین وزنی میگوهای پرورشی

تراکم و اندازه میگو

تغییرات معنی‌دار اندازه و همچنین پراکنش جمعیت میگوها می‌تواند نتایج نمونه‌گیری را تحت تاثیر قرار دهد. میگوهای کوچکتر معمولاً تمایل به زیست در مناطق کم عمق استخر دارند. بنابراین تا حد ممکن بایستی از کل سطح استخر نمونه‌گیری انجام شود. میگوهای بزرگتر دارای شنای سریعتری هستند و براحتی از تور پرتابی فرار می نمایند و لذا احتمال خطای نمونه‌گیری بدلیل صید میگوهای کوچکتر افزایش می یابد. دقت نمونه‌گیری با افزایش تراکم ذخیره سازی اولیه پست لارو افزایش می یابد.

کف استخر

کف و بستر استخر بایستی صاف و هموار باشد. استخرهایی که دارای سطح بستر ناهموار دارند، برای نمونه‌گیری توسط توری های سالیک مناسب نمی‌باشند زیرا میگوها براحتی زمانی که تور در کف استخر قرار می گیرد از سطوح ناهموار بستر و زیر توری سالیک فرار کنند.

**بیومتری
یا زیست سنجی
دوره ای
میگوهای پرورشی
یکی از ابزارهای
مهم مدیریتی
در طول
دوره تولید
محصول می باشد.**

آب استخر

آب استخرها در زمان نمونه‌گیری بایستی در حالت رکود و ایستایی باشد. جریان آب (به عنوان مثال در طول تعویض آب) باعث عدم توزیع یکنواختی میگو در سطح استخر می‌گردند و بطور نرمال میگوها در نزدیکی جریان آب تجمع پیدا می‌کنند.

مدیریت بهداشت

مدیریت صحیح جنبه‌های بهداشتی میگو در مزارع پرورشی یک مسئله حیاتی است. راهبردهای مدیریت بهداشتی ضامن توسعه و ممانعت از گسترش ویروس و بهبود مشکلات اقتصادی ناشی از بیماریها است. جمعیت میگو بایستی بصورت هفتگی و حتی روزانه در صورت نیاز، به طور معمول برای بررسی ضایعه، لکه، تغییر شکل بدن، نکروزهای باکتریایی، قرمز شدن دم و اندامها، تغذیه و رفتار مورد معاینه قرار گیرند. معاینه چشمی نمونه‌های میگو صیده شده از استخر، غالباً می‌تواند علایم بالقوه ای از بیماریهای مختلف را نشان بدهد.

به منظور افزایش ضریب دقت نمونه‌گیری از جمعیت میگوهای پرورشی، اقدامات زیر توصیه می‌شود:

– از تمام استخرهای دارای میگوی با بیش از سن ۳۰ روزه، باید بصورت هفتگی و در ۳ یا ۴ ایستگاه‌های ثابت در هر واحد پرورشی نمونه‌گیری شود.

– از تور سالیک با حداقل ۳ کیلو سرب استفاده گردد. اگر استخر شفاف و یا کم عمق باشد، ترجیحاً با تور سالیک دارای ۴ تا ۶ کیلو سرب نمونه‌گیری انجام شود.

– نمونه‌گیری در طول ساعات اولیه صبح و یا در صورت لزوم در شب هنگام انجام گیرد.

– هنگام استفاده از یک قایق یا موتور، بایستی موتور در نزدیک ایستگاه نمونه‌گیری خاموش شود.

– در طول نمونه‌گیری بلافاصله قبل یا بعد از نمونه‌گیری غذادهی یا تعویض آبی صورت نگیرد.

نتیجه‌گیری

پایش و نظارت کلیه فرآیند پرورش میگو در استخرهای خاکی ضامن هدایت درست و مقرون به نتیجه این صنعت خواهد بود. یکی از ابزارهای تولید داده از فرآیند پرورش اعم از روند تغذیه و رشد سلامت جانداران پرورشی نمونه‌گیری دوره ای است. یکی از اسان‌ترین روش نمونه‌گیری استفاده از تور سالیک است که توسط فرد ماهر بکارگیری می‌شود. بایستی در انتخاب زمان و محل و تعداد نمونه‌گیری دقت لازم بعمل آید تا نتایج حاصله از کمترین انحراف و خطا برخوردار گردد. برای اطمینان از روند تغذیه، عدم اختلاف سایز اساسی در گله پرورشی و تخمین بیومس موجود در استخر برای تعیین میزان جیره روزانه نمونه‌گیری با شرایط ذکر شده ضروری است. با توجه به بروز و شیوع بیماری‌های مهلک در سالیان اخیر می‌توان با معاینه دقیق میدانی نمونه‌های صید شده از سلامت و یا ابتلای احتمالی به بیماری اطلاع حاصل نمود و نسبت به اقدام و تجویز راههای پیشگیرانه اقدام نمود. برای احتراز از انتقال احتمالی عوامل بیماریزا از استخر به استخر همجوار توصیه می‌شود نسبت به ضدعفونی ابزار صید اقدام گردد.

فهرست منابع

- ۱- راجاکول پی کان؛ ترنبال جی. اف، فونجی اسمیت اس. و سوان سی. لیم ۱۳۷۶. مدیریت بهداشت در استخرهای پرورش میگو. ترجمه فرزاد مجدی نسب. انتشارات معاونت تکثیر و پرورش آبزیان. زمستان ۱۳۷۶.
- 2- Durwood M. D and Darry J. 2006. Regular population sampling of shrimp in ponds, part 1. global aquaculture alliance, june 2006.
- 3- Poh yong T. 2016. White faeces disease in shrimp. Aqua Culture Asia Pacific magazine. January/February 2016.

جمعیت میگو
بایستی بصورت
هفتگی و حتی
روزانه در صورت
نیاز، به طور
معمول برای
بررسی ضایعه،
لکه، تغییر شکل
بدن، نکروزهای
باکتریایی، قرمز
شدن دم و اندامها،
تغذیه و رفتار مورد
معاینه قرار گیرند.